

J. W. GOETHE JOŠ JEDNA RIJEČ MLADIM PJESNICIMA¹

preveo s njemačkog jezika:

SVEN KEZELE

Filozofski fakultet,

Sveučilište u Zagrebu

talasilutanja@gmail.com

Naš učitelj je onaj pod čijim se vodstvom u nekoj umjetnosti neprestano vježbamo i koji nam, kako postepeno dolazimo do vještine, postupno priopćuje načela po kojima ćemo djelovati i najsigurnije dosegnuti željeni cilj.

U takvome smislu nikome nisam bio učitelj. Ali ako trebam iskazati što sam bio Nijemcima uopće, osobito mladim pjesnicima, onda se zacijelo smijem smatrati njihovim osloboditeljem; jer pomoću mene su shvatili da, kao što bi čovjek morao živjeti iznutra prema van, tako bi i umjetnik morao djelovati iznutra prema van, time što on, ponašajući se kako god hoće, uvijek na vidjelo iznosi isključivo svoj individuum.

Ide li pritom odmorno i radosno k poslu, on zasigurno manifestira vrijednost svojega života, uzvišenost ili ljupkost, možda čak i ljupku uzvišenost koja mu je od prirode dodijeljena.

Uostalom, mogu zaista dobro zapaziti na koga sam na ovaj način djelovao; iz toga izvire takoreći prirodna poezija i samo na taj način moguće je biti originalan.

Srećom, naša poezija u tehničkom vidu stoji toliko visoko, a zasluga dostojnog sadržaja leži toliko jasno pred nama da vidimo kako nastaju čudesno radosne pojave. To uvijek može biti još bolje i nitko ne zna kamo može odvesti; samo što svatko mora dakako sebe upoznati, samoga sebe znati prosuditi, jer ovdje se nikakvo tuđe, izvanjsko mjerilo ne može uzeti za pomoć.

Ali neka ukratko bude rečeno do čega je stalo. Mladi pjesnik treba iskazati samo ono što živi i nastavlja djelovati, u kojem god obliku; on treba oštro odstraniti sve zloduhe, sve zlovolje, klevete i ono može samo nijekati: jer iz toga ne proizlazi ništa.

Ne mogu svojim mladim prijateljima dovoljno ozbiljno preporučiti da moraju promatrati sami sebe kako bi uz izvjesnu lakoću ritmičkoga izričaja ipak sve više dobivali na sadržaju.

1 „Noch ein Wort für junge Dichter“ – zapis iz ostavštine. Prijevod prema izdanju: J. W. Goethe, *Werke. Hamburger Ausgabe in 14 Bänden*, Bd. 12, Schriften zur Kunst und Literatur, str. 360–361. – Nap. prev.

Poetski je sadržaj pak sadržaj vlastitoga života; njega nam nitko ne može dati, možda [samo] zamračiti, ali ne i zakržljati. Sa svime što je taština, to znači samodopadnost bez temelja, postupat će se gore nego ikada.

Proglasiti se slobodnim velika je oholost; jer istodobno se izjavljuje i da bi se sobom željelo vladati, a tko to može postići? Mojim prijateljima, mladim pjesnicima, govorim o tome na sljedeći način: Vi sada zapravo nemate normu, a nju morate samima sebi dati; pitajte se pri svakoj pjesmi sadrži li ona nešto doživljeno i je li vas to nešto doživljeno unaprijedilo.

Niste unaprijeđeni ako neprestano oplakujete neku voljenu koju ste izgubili udaljavanjem, nevjerom, smrću. To stvarno ništa ne vrijedi, koliko god da ste spretnosti i talenta pritom žrtvovali.

Držite se života koji napreduje i preispitujte se u prilikama; jer tu se u trenu dokazuje jesmo li živi, a pri kasnijem promatranju jesmo li bili živi.